

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060211

DOM
2015-02-02
Stockholm

Mål nr
M 7529-14

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2014-07-09 i mål nr M 255-13, se bilaga

KLAGANDE

Bygg- och miljönämnden i Linköpings kommun
581 81 Linköping

MOTPARTER

1. RMD

2. HJ

SAKEN

Förbud mot utsläpp av orenat avloppsvatten på fastigheten X i Linköpings kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom fastställer Mark- och miljööverdomstolen Bygg- och miljönämndens i Linköpings kommun beslut 2011-05-26 (dnr 2008-002663) med endast den ändringen att förbudet ska börja gälla den 1 juli 2015.

Dok.Id 1180343

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Bygg- och miljönämnden i Linköpings kommun (nämnden) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska fastställa nämndens beslut om förbud mot utsläpp av avloppsvatten samt ändra tidpunkten för när förbudet ska börja gälla till den 1 januari 2015.

RMD och **HJ** har motsatt sig ändring.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Nämnden har sammanfattningsvis anfört följande. Enligt det enkätsvar om vatten- och avloppsförhållandena som motparterna redovisade i samband med en inventering 2009 består avloppsanordningen av en stenkista för omhändertagande av BDT-vatten från diskbänk, tvättställ och dusch. Mark- och miljödomstolen har felaktigt angett att disk- och tvättvatten inte är spillvatten. Det saknas redovisning av stenkistans konstruktion, kapacitet och ålder. Nämnden har inga uppgifter om den i arkivet. Eftersom anordningen saknar tillstånd betraktas den som olaglig miljöfarlig verksamhet.

En stenkista ska i regel användas endast för dagvatten. Den ger en otillräcklig rening genom en okontrollerad infiltration och man kan inte bortse från risken att BDT-vatten kan innehålla föroreningar, smittoämnen, mikroorganismer och ämnen från kemikalieanvändning. Eftersom nämnden saknar uppgifter om stenkistans konstruktion finns det risk att grundvattnet förorenas. Det är oklart hur uppsamling av avloppsvatten från stenkistan genomförs. Att använda avloppsvatten från stenkistan till bevattning ovan jord är inte en hållbar lösning och stämmer inte överens med miljöbalkens intentioner om skydd för människors hälsa och miljön.

Det går inte att ta så stor hänsyn till den uppgift om vattenförbrukning som lämnats i överklagandet. Det finns inte några tekniska hinder mot ytterligare installationer som t.ex. disk- och tvättmaskin eller mot att man vistas mer i stugan framöver. I Naturvårdsverkets allmänna råd (2006:7) framgår att den dimensionerade belastningen

för ett hushåll bör grunda sig på ett antagande om lägst fem personekvivalenter och åretruntboende om det inte finns starka skäl mot detta.

Utsläppet till befintlig anordning sker i sådan omfattning att det är motiverat med ett förbud. Motparterna har inte visat att det inte finns någon risk för olägenheter för människors hälsa eller miljön vid fortsatt användning av nuvarande avloppslösning.

Mark- och miljödomstolen begärde inget yttrande från nämnden vilket innebär att nämnden inte haft möjlighet att bemöta överklagandet av länsstyrelsens beslut.

RMD och **HJ** har i huvudsak anfört följande. De har från första föreläggandet uttryckt en vilja att göra förbättringar i reningen av BDT-vattnet. De har muntligt fått besked om att de får skicka in en ansökan för bedömning hos kommunen men att de alternativ som de vill få prövade med stor sannolikhet inte kommer att godkännas av kommunen. De förslag som diskuterats var Biobox och Uponor som båda är biologiska reningsverk som har godkänts i ett antal kommuner i landet.

Vad gäller dimensionering av anläggningen hänvisar kommunen bl.a. till Naturvårdsverkets allmänna råd om att huvudregeln bygger på fem personer och åretruntboende, om inte särskilda skäl föreligger. I deras fall tas vattnet hos en permanentboende via en vägtrumma och en ytligt lagd ledning över berg och jord. Sommaren 2014 hade de fyra övernattningar och vattnet stängdes av i mitten av september månad. Det finns därmed särskilda skäl för att inte dimensionera för ett permanentboende.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Det kan inledningsvis konstateras att mark- och miljödomstolen avgjorde målet utan att nämnden hade getts tillfälle att yttra sig över RMD och HJs överklagande. Eftersom utgången i mark- och miljödomstolen gick nämnden emot och med hänsyn till de skäl som domstolen la till grund för sitt avgörande kan det inte anses ha varit onödigt att ge nämnden tillfälle att yttra sig innan målet avgjordes,

se 15 och 22 §§ lagen (1996:242) om domstolsärenden. Denna brist får dock anses läkt genom Mark- och miljööverdomstolens handläggning.

Till skillnad mot vad mark- och miljödomstolen har anfört är det bad-, disk- och tvättvatten, BDT-vatten, som målet rör att anse som spillvatten. Spillvatten och annan flytande orenlighet utgör avloppsvatten. Utsläpp av avloppsvatten är miljöfarlig verksamhet och avloppsvattnet ska avledas och renas eller tas om hand på något annat sätt så att olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppkommer. För detta ändamål ska lämpliga avloppsanordningar eller andra inrättningar utföras (se 9 kap. 1 § 1, 2 § 1 och 7 § miljöbalken). Det är den som släpper ut avloppsvattnet som har bevisbördan för att anläggningen uppfyller miljöbalkens krav på rening.

Av handlingarna i målet framgår att BDT-vattnet släpps ut i en stenkista utan någon ytterligare rening. Det finns inga uppgifter om stenkistans ålder, placering eller utformning. Även om anläggningen endast används under sommaren när den mikrobiologiska processen är som mest aktiv innebär den omständigheten att anläggningen inte används under en lång period att det, när anläggningen väl tas i bruk, tar ett tag innan den mikrobiologiska processen kommer igång. Utifrån allmänna utgångspunkter kan en stenkista inte anses uppfylla dagens krav på rening och omhändertagande av avloppsvatten. Det är dessutom inte utrett om något läckage kan ske till Svinstadsjön eller grundvattnet, vilket gör att detta inte kan uteslutas. Utifrån utredningen i målet kan anläggningen inte anses uppfylla de miljö- och hälsoskydds krav som bör ställas på en avloppsanläggning för BDT-vatten.

En tillsynsmyndighet får i det enskilda fallet besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas. Mer ingripande åtgärder än vad som behövs i det enskilda fallet får inte tillgripas (26 kap. 9 § första och andra styckena miljöbalken). Vid denna bedömning får hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder. Det förbud som nämnden meddelat kan inte anses ha varit mer ingripande än vad som är motiverat. Överklagandet bör därmed bifallas och nämndens beslut fastställas.

Nämnden har yrkat att förbudet ska börja gälla den 1 januari 2015. Eftersom RMD och HJ behöver rimlig tid för att inrätta sig efter förbudet bör det börja gälla först den 1 juli 2015.

Mark- och miljööverdomstolens dom får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Lars Borg, Gösta Ihrfelt och Malin Wik, referent, samt det tekniska rådet Yvonne Eklund.

Föredragande har varit Olga Johansson.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2014-07-09
meddelad i
Växjö

Mål nr M 255-13

KLAGANDE

1. RMD

2. HJ

MOTPART

Linköpings kommun, Miljönämnden
Drottninggatan 45
581 81 Linköping

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länstyrelsen Östergötlands beslut 2012-12-18 i ärende nr 505-4556-11, se bilaga 1

SAKEN

Överklagande av Länstyrelsens i Östergötlands läns beslut 2012-12-18 dnr 505-4556-11, ang förbud mot utsläpp av orenat avloppsvatten, på fastigheten X i Linköpings kommun

DOMSLUT

Med ändring av länsstyrelsens beslut upphäver mark- och miljödomstolen miljönämndens beslut.

Dok.Id 295075

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 100 E-post: mmd.vaxjo@dom.se	0470-560 125	måndag – fredag 08:00-16:30 -

BAKGRUND

Miljönämnden i Linköpings kommun beslutade den 26 maj 2011 att förbjuda HJ och RMD att från den 1 oktober 2013 släppa ut avloppsvatten från befintlig avloppsanordning på fastigheten X. Förbudet gäller så länge anordningen inte förbättrats så den uppfyller gällande lagstiftning.

På den aktuella fastigheten finns en stuga med enbart sommarvatten som har utsläpp av avloppsvatten från matlagning och diskvatten, ej vattentoalett.

Avloppsanläggningen består av en stenkista. Av handlingarna i ärendet framkommer inte att det har meddelats tillstånd för anordningen och dess ålder är okänd. Närmare uppgifter om utformning och placering saknas.

Beslutet överklagades till länsstyrelsen i Östergötlands län som 2012-12-18 avslag överklagan då det inte visats att den aktuella anordningen uppfyller de krav som ställs i miljöbalken.

YRKANDEN M.M.

HJ och RSD överklagar beslutet och framför att fritidshuset ligger mer än 1 km från Svinstasjön och utifrån topografin i omgivningen är det sannolikt att avrinningen sker i motsatt riktning från sjön. Vattnet från stenkistan använder de till att vattna i trädgården med och då det endast är frågan om sommarvatten, maj-september, blir användningen mycket begränsad. De anser att den åtgärd som kommunen kräver inte står i rimlig proportion till deras begränsade användning. De är dock inte främmande för att diskutera andra lösningar i miljöförbättrande syfte.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser framgår av länsstyrelsens beslut.

Vattnet som släpps i stenkistan är endast disk- och tvättvatten, inget spillvatten är aktuellt. Diskvatten innehåller förhållandevis lite kväve och fosfor. Inte heller finns det smittämnen som kan orsaka hälsoskada. Det rör sig om en mycket begränsad

mängd vatten som hanteras via den i målet aktuella avloppsanläggningen. Dessutom är det endast under en begränsad tid under året som diskvatten släpps ut i stenkistan, den tid på året då den mikrobiologiska faunan är som mest aktiv. Till detta gäller också att utsläppspunkten ligger långt från ett vattendrag, vilket innebär att utsläppet inte borde bidra till något näringsläckage till vatten.

Mark- och miljödomstolen gör bedömningen att ett utsläppsförbud är en mer ingripande åtgärd än vad som behövs i det enskilda fallet. Mark- och miljödomstolen bifaller överklagandet och beslutet från miljönämnden i Linköpings kommun upphävs.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV427)

Överklagande senast den 30 juli 2014.

Carl-Göran Heden

Catharina Hederström

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Carl-Göran Heden, ordförande, och tekniska rådet Catharina Hederström.

ANVISNING FÖR HUR MAN ÖVERKLAGAR - DOM I MÅL SOM HAR ÖVERKLAGATS TILL MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen.** Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

För att ett överklagande ska kunna tas upp krävs att Mark- och miljööverdomstolen lämnar **prövningstillstånd**. Det görs om:

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Mark- och miljööverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om:

1. den dom som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn, datum för domen samt målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet.

Till överklagandet ska bifogas lika många kopior av skrivelsen som det finns motparter i målet. Har inte klaganden bifogat tillräckligt antal kopior, framställs de kopior som behövs på klagandens bekostnad.

Om ni tidigare informerats om att **förenklad delgivning** kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.